

Galović proti Chorvatsku, rozsudek ze dne 30. 11. 2021

Stěžovatel: Galović

Žalovaný stát: Chorvatsko

Číslo stížnosti: 45512/11

Datum: 30.11.2021

Článek Úmluvy: čl. 4 Protokolu č. 7

čl. 6 odst. 1

čl. 6 odst. 3

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: ne bis in idem, práva obhajoby, přiměřený čas, příprava obhajoby, spravedlivý proces

Český právní řád: článek 40 odst. 3 a odst. 5 Listiny základních práv a svobod
§ 11 odst. 1, písm. k), § 37, § 38, § 233 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

Významnost: 1

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 2/2022

Galović proti Chorvatsku, rozsudek ze dne 30. 11. 2021

Autorský komentář:

V předkládané věci jde o rozhodnutí Soudu týkající se otázek spravedlivého procesu podle článku 6 odst. 3 písm. b), c) Úmluvy, jež byly opakovaně v historii Soudu posuzovány a vypořádány (jak vyplývá z odkazů na předchozí judikaturu Soudu), avšak i přesto jde o rozhodnutí využitelné pro další praxi v trestním řízení. Za povšimnutí stojí jeho dílčí závěr o neporušení článku 6 odst. 1, odst. 3 písm. b) a c) Úmluvy ve vztahu k nepřiměřenosti lhůty, kterou měl stěžovatel na přípravu obhajoby před zasedáním odvolacího soudu, což se s ohledem na závěry učiněné v bodech 88. až 90. může týkat lhůty podle § 233 odst. 2 tr. ř. Soud uvedenou otázku posuzoval komplexně se zřetelem k celému průběhu odvolacího řízení, postojům stěžovatele i přístupům soudů ve vztahu k zajištění jeho procesních práv na obhajobu i možnosti přípravy v rámci celého odvolacího řízení. Kládl důraz na to, že *...stěžovatel za pomoci svého obhájce předložil svou obhajobu před vyšetřujícím soudcem, v hlavním líčení před soudem prvního stupně a třikrát svou obhajobu písemně doplnil. Vnitrostátní soudy poskytly stěžovateli dostatečnou možnost zvolit si jiného obhájce, ale on tak neučinil...* (viz bod 88.). Soud proto z rozvedených důvodů dospěl k závěru, že *...vzhledem ke zvláštním okolnostem případu má za to, že kratší doba mezi tím, kdy byl stěžovatel vyrozuměn o zasedání odvolacího soudu, a zasedáním, které se skutečně konalo, neomezila jeho právo na přiměřený čas a možnosti k přípravě své obhajoby.* Uvedené úvahy Soudu mohou být vodítkem i pro řízení před odvolacím

soudem, kdy nezřídka dochází k obstrukčnímu jednání, s nímž se soudy z různých důvodů potýkají (srov. např. rozhodnutí č. 6/2013 Sb. rozh. tr., či usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 3. 1998, sp. zn. II. ÚS 122/1996 a další).

Přestože otázka porušení článku 4 Protokolu č. 7 vycházející z posuzování zásady *ne bis in idem* již byla mnoha rozhodnutími Nejvyššího soudu vyřešena právě v návaznosti na Soudem znovu zdůrazňovanou judikaturu zejména v rozsudku velkého senátu ze dne 10. 2. 2009, Sergey Zolotukhin proti Rusku, č. 14939/03, a rozsudku velkého senátu ze dne 15. 11. 2016, A. a B. proti Norsku, č. 24130/11 a 29758/11 (srov. především rozhodnutí velkého senátu trestního kolegia č. 15/2017 Sb. rozh. tr., ale i jiná rozhodnutí, např. č. 44/2017, č. 5/2018, č. 16/2019, č. 34/2021 Sb. rozh. tr.), netýkající se zmiňované věci činů domácího násilí. U této kategorie trestných činů jde o inspirativní rozhodnutí proto, že Soud neshledal porušení článku 4 Protokolu č. 7 Úmluvy, ač v přestupkovém řízení byla část stejného jednání, o níž rozhodl i trestní soud, posouzena a byl za ni uložen trest. Rozhodné závěry Soudu vyplývají zejména z bodů 121. a 122., kde zdůraznil povahu posuzované trestné činnosti s tím, že *...orgány zasáhly, když byly informovány, pokaždé, když došlo v rodině stěžovatele k izolovanému incidentu domácího násilí, aby poskytly okamžitou pomoc obětem...* Poukázal na dopad, jaký obě současně vedená řízení pro stěžovatele měla, a to tím, že *...případná nevýhoda, která by pro stěžovatele mohla plynout ze souběžného vedení těchto dvou řízení v krátké době, byla zanedbatelná... následné zahájení trestního stíhání nemohlo být považováno za zatěžující.* Posuzoval též povahu potrestání a *...neshledal žádné zneužití práva státu ukládat trest (jus puniendi), ani nemohl dospět k závěru, že by stěžovatel utrpěl nepřiměřenou újmu vyplývající z duplicity řízení a trestů.* Z těchto důvodů může být uvedené rozhodnutí jistým vodítkem při projednávání trestných činů zahrnujících domácí násilí (viz např. § 198, § 199 a další tr. zákoníku), jestliže za některé útoky byl pachatel již dříve postižen v přestupkovém řízení, a je třeba posoudit, zda nenastaly v trestním řízení důvody pro závěr o případném dvojím potrestání a postup podle § 11 odst. 1 písm. k) tr. ř.

(JUDr. Milada Šámalová)

SKUTKOVÝ STAV

Dne 4. 7. 2007 Městský soud v Záhřebu (Općinski sud u Zagrebu) uznal stěžovatele vinným trestnými činy domácího násilí a zanedbávání a týrání nezletilého dítěte za období od března 2002 do konce února 2005. Byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání dvou let s podmíněným odkladem na dobu pěti let. Tento rozsudek byl potvrzen v odvolacím řízení a podmíněný trest byl následně zrušen (viz níže).

Dále byl stěžovatel uznán vinným za činy spáchané ve dnech 6. 10. 2006, 2. 2. 2007, 3. 4. 2007 a 16. 1. 2008 přestupkovým soudem v Záhřebu (Prekršajni sud u Zagrebu), jednalo se o přestupky domácího násilí podle § 4 chorvatského zákona o ochraně před domácím násilím, jichž se dopustil vůči svým nezletilým dcerám Z. G. a M. G., manželce Mi. G., a synovi H. G., a byl mu uložen podmíněný trest odnětí svobody v trvání sedmdesáti šesti dnů (s přihlédnutím ke všem mu postupně uloženým trestům) se zkušební dobou na jeden rok. Tento rozsudek byl po odvolání stěžovatele potvrzen.

Dne 4. 11. 2008 obdrželo Středisko sociální péče Kutina stížnost od Mi. G., bývalé manželky stěžovatele, v níž tvrdila, že dne 3. 11. 2008 se stěžovatel choval v jejich rodinném domě násilně, obviňoval ji ze ztráty zaměstnání a od roku 2005 jí vyhrožoval zabitím. Téhož dne předložila lékařskou zprávu, z níž vyplývá, že utrpěla zranění na hlavě. Středisko sociální péče Kutina podalo trestní oznámení a téhož dne bylo u přestupkového soudu v Záhřebu zahájeno řízení o přestupku pro čin domácího násilí podle § 4 a § 18 odst. 3 zákona o ochraně před domácím násilím spáchaném dne 3. 11. 2008 vůči Mi. G. a jeho dceři M. G. Téhož dne byl stěžovatel zatčen a umístěn do vazby.

Přestupkový soud v Záhřebu dne 17. 11. 2008 shledal stěžovatele vinným z násilného chování v rodině vůči Mi. G. a jeho starší dceři M. G., zrušil stěžovateli jeho předchozí podmíněný trest a uložil mu trest ve výměře 112 dnů odnětí svobody. Rozsudkem ze dne 28. 1. 2009 Vrchní přestupkový soud změnil právní kvalifikaci a rozhodl, že se jedná o přestupek podle § 18 odst. 1 zákona o ochraně před domácím násilím, a nikoli § 18 odst. 3 tohoto zákona. Rovněž zamítl odvolání stěžovatele a potvrdil rozsudek prvního stupně, který tak nabyl právní moci.

Mi. G. na stěžovatele dále podala dne 4. 11. 2008 trestní oznámení za skutky spáchané 3. 11. 2008 a 2. 12. 2008. Policie trestní oznámení doplnila o další skutky, k nimž došlo od února 2005 do listopadu 2008 a věc předala Městskému státnímu zastupitelství v Záhřebu, jež dne 3. 12. 2008 s odkazem mj. na dokumenty, na jejichž základě bylo vedeno předchozí řízení o přestupcích, požádalo vyšetřujícího soudce o zahájení vyšetřování pro čtyři případy domácího násilí spáchané na bývalé manželce stěžovatele, jeho dvou dcerách a jeho synovi a jeden případ zanedbávání a zneužívání dětí vůči jeho mladší dceři Z. G. Téhož dne byl stěžovatel slyšen vyšetřujícím soudcem za přítomnosti obhájce E. H., kterého si sám zvolil. Obvinění proti němu popřel. Po provedeném dokazování Státní zastupitelství v Záhřebu obvinilo stěžovatele u Městského trestního soudu v Záhřebu (Općinski kazneni sud u Zagrebu, dále jen „Městský soud“) ze čtyř případů domácího násilí podle § 215a chorvatského trestního zákoníku, spáchaných na jeho bývalé manželce, dvou dcerách a jeho synovi; a jednoho případu zanedbávání a zneužívání dítěte podle § 213 trestního zákoníku, spáchané na jeho nezletilé dceři Z. G. Tyto trestné činy byly podle obžaloby spáchaný v období od února 2005 do 3. 11. 2008. Městský soud po provedeném dokazování rozsudkem ze dne 14. 7. 2009 uznal stěžovatele vinným z přečinu zanedbávání a týrání dítěte v jednom bodě ve vztahu k jeho tehdy nezletilé dceři Z. G. Dále byl shledán vinným celkem ve čtyřech případech domácího násilí ve vztahu k jeho dcerám Z. G. a M. G., synovi H. G. a jeho bývalé manželce Mi. G. Zároveň mu byl zrušen podmíněný trest odnětí svobody v délce dvou let, který byl uložen v předchozím trestním řízení (dne 4. 7. 2007) a byl mu uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání pěti let. Bylo mu také uloženo ochranné opatření pro léčení ze závislosti na alkoholu.

Dne 19. 8. 2009 se stěžovatel proti tomuto rozsudku odvolal. Stěžoval si na nesprávné posouzení skutkového stavu a vadné použití vnitrostátního práva. Dopisem z téhož dne odvolal plnou moc, která byla udělena jeho obhájci E. H. a 24. 8. 2009 zaslal městskému soudu dopis s žádostí o nového obhájce, předložil seznam osmi advokátů a požádal, aby je mohl telefonicky kontaktovat. Dne 31. 8. 2009 obhájce E. H. podal za stěžovatele odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně a 9. 9. 2009 předseda městského soudu ustanovil S. A. obhájcem stěžovatele. Následně 14. 9. 2009 stěžovatel městskému soudu oznámil, že nedůvěřuje S. A., a uvedl, že nebylo řádně vyhověno jeho žádosti, aby mohl telefonicky kontaktovat tři z požadovaných advokátů. Dne 16. 9. stěžovatel kontaktoval znovu obhájce E. H. a rovněž ho navštívil ve věznicí právník D. L., dne 23. 9. 2009 předseda senátu umožnil stěžovateli kontaktovat další dva advokáty, a dne 27. 9. 2009 podal sám stěžovatel proti svému odsouzení dodatečné odvolání a posléze ho ve vězení navštívili dva advokáti, J. M. a A. D. Krajský soud informoval o nařízení zasedání na 2. 11. 2009 pouze bývalého obhájce stěžovatele E. H. a rozsudkem rozhodl o všech podaných odvoláních. Jednal v nepřítomnosti stěžovatele a obhájců E. H. a S. A. Dne 19. 11. 2009 nastoupil stěžovatel do výkonu trestu a poté podal dovolání k Nejvyššímu soudu (Vrhovni sud Republike Hrvatske). Argumentoval mimo jiné tím, že nebyl vyrozuměn o zasedání, na kterém krajský soud přezkoumal jeho odvolání a vydal rozsudek, přestože podle trestního řádu stěžovatel, který se domáhal projednání před soudem druhého stupně, musí být o takovém sezení informován. Pouze jeho bývalý obhájce E. H. byl vyrozuměn, i když ho v té době již nezastupoval. Dne 20. 1. 2010 Nejvyšší soud rozsudek soudu druhého stupně zrušil a věc vrátil pro porušení procesních práv stěžovatele.

Dne 9. 2. 2010 stěžovatel požádal krajský soud, aby mohl telefonicky kontaktovat pět právníků. Tato žádost byla zaregistrována u krajského soudu dne 10. 2. 2010 a postoupena městskému soudu, který

ji obdržel dne 15. 2. 2010. Mezitím, dne 12. 2. 2010, krajský soud oznámil stěžovateli a jeho oficiálně jmenovanému obhájci S. A., že zasedání před tímto soudem, na kterém mělo být přezkoumáno stěžovatelovo odvolání, je nařízeno na 16. 2. 2010. Dopisem, který krajský soud obdržel den před zasedáním, stěžovatel požádal soud, aby zasedání na týden odročil. Zároveň požádal o povolení k sebezastupování, protože se „účastnil událostí, z nichž byl obviněn“ a byl povoláním správní právník. Pokud jde o advokáta S. A., uvedl, že ho nezná a že s ním o případu nikdy nemluvil. Přiložil také vyjádření k obviněním, jež proti němu byla vznesena. Předseda senátu dne 16. 2. 2010 umožnil stěžovateli kontaktovat telefonicky pět advokátů uvedených v jeho žádosti, nicméně zasedání krajského soudu se i přesto konalo v původně nařízeném termínu. Stěžovatel, jenž byl v té době stále ve vazbě, nebyl předvolán a jeho oficiálně jmenovaný obhájce S. A. se zasedání nezúčastnil. Zasedání nebyl přítomen ani příslušný státní zástupce. Krajský soud vydal téměř shodný rozsudek a pouze snížil stěžovateli trest na čtyři roky a tři měsíce odnětí svobody. Ve zbývajících částech zamítl jeho odvolání.

Stěžovatel podal dne 17. 2. 2010 k Nejvyššímu soudu dovolání, které doplnil dne 30. 3. a 18. a 22. 4. 2010, avšak Nejvyšší soud ho rozsudkem ze dne 27. 4. 2010 zamítl. Zabýval se pouze otázkou *ne bis in idem* v souvislosti s rozsudkem záhřebského přestupkového soudu ze dne 17. 11. 2008. Ústavní soud (Ústavní soud Republiky Hrvatske) prohlásil ústavní stížnost podanou stěžovatelem za nepřijatelnou. Dne 16. 3. 2012 byl stěžovatel podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 odst. 1 a 3 ÚMLUVY

72. Stěžovatel tvrdil, že během řízení před krajským soudem mu nebyl poskytnut dostatečný čas k přípravě obhajoby a bylo mu znemožněno se obhajovat jak samostatně, tak prostřednictvím obhájce, protože byl vyrozuměn o konání veřejného zasedání dne 16. 2. 2010 pouze čtyři dny předem. Rovněž mu nebyla poskytnuta možnost se tohoto zasedání osobně účastnit. Odvolával se na článek 6 odst. 1 a 3 písm. b), c) Úmluvy, jejichž relevantní části zní následovně:

„1. Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě... projednána... soudem.

Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva:

(b) mít přiměřený čas a možnosti k přípravě své obhajoby;

(c) obhajovat se osobně nebo za pomoci obhájce podle vlastního výběru nebo, pokud nemá prostředky na zaplacení obhájce, aby mu byl poskytnut bezplatně, jestliže to zájmy spravedlnosti vyžadují;“

A. Přijatelnost

73. Soud konstatuje, že stížnost stěžovatele není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy. Dále poznamenává, že není nepřijatelná z žádných jiných důvodů. Proto musí být prohlášena za přijatelnou.

B. Rozhodnutí ve věci samé

1. Článek 6 3 písm. b), c) – právní zastoupení v řízení o odvolání a přiměřený čas a možnosti k přípravě obhajoby

74. Soud shledává, že stěžovatelova stížnost podle čl. 6 odst. 3 písm. b) Úmluvy úzce souvisí s jeho stížností týkající se jeho práva být zastoupen advokátem v odvolacím řízení. V důsledku toho je třeba společně posoudit otázky, zda bylo respektováno jeho právo na přiměřený čas a možnosti k přípravě

obhajoby a jeho právo na zastoupení obhájcem.

(a) Tvzení stran

75. Stěžovatel tvrdil, že z důvodu krátké doby mezi jeho vyrozuměním o veřejném zasedání a jeho skutečným konáním si nemohl zvolit obhájce a dostatečně připravit svou obhajobu.

76. Vláda trvala na tom, že stěžovatel měl dostatek času a prostředků na přípravu své obhajoby v odvolacím řízení ...

77. Vnitrostátní soudy vyhověly opakovaným žádostem stěžovatele o kontakt s jinými právníky a povolily třem advokátům, aby ho navštívili ve vězení. Stěžovatel byl odpovědný za to, že si nezvolil žádného jiného obhájce.

78. Stěžovatel byl o zasedání odvolacího soudu vyrozuměn čtyři dny předem a vzhledem ke skutečnosti, že odvolací soud rozhodoval o odvoláních podaných v srpnu 2009, nelze tuto lhůtu považovat za nedostatečnou k tomu, aby si mohl připravit svou obhajobu. Navíc, když stěžovatel požádal o odročení zasedání odvolacího soudu o sedm dní, nevysvětlil, z jakých důvodů tak učinil.

(b) Hodnocení soudu

(i) Obecné principy

79. Právo na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 je nekvalifikovaným právem. To, co představuje spravedlivý proces, nemůže být předmětem jediného neměnného pravidla, ale musí to záviset na okolnostech konkrétního případu. Prvořadým zájmem soudu podle čl. 6 odst. 1 je vyhodnocení celkové spravedlivosti trestního řízení (viz mimo jiné rozsudek velkého senátu ze dne 13. 9. 2016, Ibrahim a ostatní proti Spojenému království, č. 50541/08, bod 250).

80. Soulad s požadavky spravedlivého procesu je třeba zkoumat v každém případě s ohledem na vývoj řízení jako celku, a nikoli na základě izolovaného posouzení jednoho konkrétního aspektu nebo jednoho konkrétního incidentu, ačkoli nelze vyloučit, že by určitý faktor mohl být natolik rozhodující, že by umožnil posoudit spravedlivost soudního řízení již v dřívější fázi řízení. Při hodnocení celkové spravedlivosti řízení Soud zohlední minimální práva uvedená v čl. 6 odst. 3, která jsou příkladem požadavků spravedlivého procesu s ohledem na typické procesní situace, které nastávají v trestních věcech. Lze je tedy chápat jako specifické aspekty konceptu spravedlivého procesu v trestním řízení vymezeného v čl. 6 odst. 1. Tato minimální práva však sama o sobě nejsou cílem: jejich vnitřním záměrem je vždy přispět k zajištění spravedlnosti trestního řízení jako celku (tamtéž, bod 251).

81. Ustanovení čl. 6 odst. 3 písm. b) zaručuje obviněnému „přiměřený čas a možnosti k přípravě své obhajoby“, což implikuje, že věcná obhajoba jeho jménem může zahrnovat vše, co je „nezbytné“ k přípravě na soudní jednání. Obviněný musí mít možnost zorganizovat si obhajobu přiměřeným způsobem a bez omezení, pokud jde o možnost předložit soudu prvního stupně všechny relevantní argumenty obhajoby a ovlivnit tak výsledek řízení (viz rozsudky ze dne 20. 1. 2005, Mayzit proti Rusku, č. 63378/00, bod 78, ze dne 9. 10. 2008, Mojsejev proti Rusku, č. 62936/00, bod 220, ze dne 10. 7. 2012, Gregačević proti Chorvatsku, č. 58331/09, bod 51, a ze dne 16. 5. 2013, Chorniy proti Ukrajině, č. 35227/06, bod 37).

82. Při posuzování, zda měl obviněný dostatek času na přípravu své obhajoby, je třeba vzít v úvahu zejména povahu řízení, jakož i složitost případu a fázi řízení (viz Gregačević, citovaný výše, bod 51, a rozsudek ze dne 10. 2. 1983, Albert a Le Compte proti Belgii, č. 7299/75 a 7496/76, bod 41). V této souvislosti Soud poznamenává, že záruky podle čl. 6 odst. 3 písm. b) jdou nad rámec řízení před Soudem a vztahují se na všechna stádia soudního řízení (viz rozsudek ze dne 24. 7. 2012, D. M. T. a

D. K. I. proti Bulharsku, č. 29476/06, bod 81, a Chorniy, citovaný výše, bod 38).

83. Pokud jde o právo na obhájce, Soud připomíná, že právo každého obviněného na účinnou obhajobu prostřednictvím obhájce, který je v případě potřeby oficiálně ustanoven, které je zaručeno v článku 6 odst. 3 písm. c), je základním rysem spravedlivého procesu (viz rozsudek velkého senátu ze dne 27. 11. 2008, Salduz proti Turecku, č. 36391/02, bod 51; rozsudek velkého senátu ze dne 20. 10. 2015, Dvorski proti Chorvatsku, č. 25703/11, bod 76; a rozsudek velkého senátu ze dne 12. 5. 2017, Simeonovi proti Bulharsku, č. 21980/04, bod 112). Ustanovení obhájce však samo o sobě nezajišťuje účinnost právního poradenství, které může klientovi poskytnout. Stát však nemůže nést odpovědnost za každý nedostatek na straně advokáta jmenovaného pro účely právní pomoci. Z nezávislosti advokacie na státu vyplývá, že vedení obhajoby je v zásadě záležitostí mezi obviněným a jeho obhájcem, ať už ustanoveným v rámci systému právní pomoci, nebo financovaným ze soukromých zdrojů. Příslušné vnitrostátní orgány jsou podle článku 6 odst. 3 písm. c) povinny zasáhnout pouze v případě, že jde o zjevnou nebo dostatečně specifikovanou neschopnost obhájce poskytnout účinnou právní pomoc jiným způsobem (viz rozsudek ze dne 10. 10. 2002, Czekalla proti Portugalsku, č. 38830/97, bod 60, a rozsudek ze dne 21. 7. 2011, Orlov proti Rusku, č. 29652/04, bod 108).

(ii) Aplikace těchto principů na projednávanou věc

84. Námitky stěžovatele se týkají odvolacího řízení a odkazují na jeho údajnou nemožnost připravit si obhajobu a zvolit si obhájce v krátké době mezi tím, kdy byl vyrozuměn o konání zasedání u odvolacího soudu a dnem, kdy se uskutečnilo. Soud poznamenává, že prvoinstanční rozsudek byl vydán dne 14. 7. 2009 a byl doručen E. H., obhájci zvolenému stěžovatelem (na rozdíl od situace v rozsudku ve věci Chorniy, citovaný výše, bod 41), dne 13. 8. 2009. Stěžovatel i E. H. podali odvolání a stěžovatel rovněž odvolal plnou moc ve vztahu k E. H. a následně podal několik žádostí, aby mohl kontaktovat další obhájce.

85. Soud konstatuje, že vnitrostátní soudy ustanovily stěžovateli dne 9. 9. 2009 státem financovaného obhájce S. A. Poté, co stěžovatel odvolal plnou moc obhájce E. H., dále namítal, že nedůvěřuje S. A., a požádal soud, aby mu umožnil kontaktovat jiné advokáty. Jeho žádosti bylo vyhověno – kontaktoval několik dalších obhájců a tři z nich ho navštívili ve věznici. Stěžovatel si však jiného obhájce nezvolil.

86. Dne 2. 11. 2009 odvolací soud zamítl odvolání podaná stěžovatelem a obhájcem E. H. a potvrdil rozsudek prvního stupně. Dne 20. 1. 2010 Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil. Je třeba zdůraznit, že odvolací soud měl poté rozhodnout o odvoláních podaných stěžovatelem a E. H. dne 19. a 31. 8. 2009 a že v době, kdy Nejvyšší soud vrátil věc odvolacímu soudu, nebylo stěžovateli umožněno podávat další odvolání ani doplňovat svá předchozí podání. Nic nenasvědčuje tomu, a stěžovatel v tomto smyslu nikdy ani nepochyboval, že by neměl dostatek času a možností na přípravu svého odvolání, nebo že by v souvislosti s odvoláním neměl k dispozici obhájce nebo že by mu bylo v přípravě jeho odvolání bráněno v jakémkoli jiném ohledu (srov. Chorniy, citovaný výše, bod 40).

87. Soud rovněž zdůrazňuje, že během celého řízení před soudem prvního stupně byl stěžovatel zastoupen obhájcem E. H., kterého si sám zvolil, a měl dostatek času a možností se s tímto advokátem poradit a připravit si obhajobu (naproti tomu srov. rozsudek ze dne 3. 7. 2012, Falcão dos Santos proti Portugalsku, č. 50002/08, bod 44). Rovněž nic nenasvědčuje tomu, že by stěžovatel byl omezen v počtu schůzek se zvoleným obhájcem E. H. v kterékoli fázi řízení nebo v tom, jak dlouho tato setkání trvala (srov. rozsudek ze dne 21. 11. 2017, Lambin proti Rusku, č. 12668/08, bod 45).

88. Proto ve fázi, kdy Nejvyšší soud vrátil věc odvolacímu soudu k novému přezkoumání odvolání

stěžovatele a obhájce E. H., stěžovatel již využil služeb jím zvoleného obhájce a měl dostatek času k přípravě obhajoby. V této souvislosti Soud poznamenává, že stěžovatel za pomoci svého obhájce předložil svou obhajobu před vyšetřujícím soudcem, v hlavním líčení před soudem prvního stupně a třikrát svou obhajobu písemně doplnil. Vnitrostátní soudy poskytly stěžovateli dostatečnou možnost zvolit si jiného obhájce, ale on tak neučinil.

89. Stěžovatel ve své ústní a písemné obhajobě, jakož i ve svých odvoláních, případ podrobně rozebral a obsáhle odkázal na všechny hlavní důkazy, včetně znaleckých posudků a svědeckých výpovědí (srov. též výše citovaný rozsudek ve věci Lambin, bod 44).

90. Vzhledem ke zvláštním okolnostem případu má Soud za to, že krátká doba mezi tím, kdy byl stěžovatel vyrozuměn o zasedání odvolacího soudu, a zasedáním, které se skutečně konalo, neomezila jeho právo na přiměřený čas a možnosti k přípravě své obhajoby, resp. jeho právo být v trestním řízení vedeném proti němu právně zastoupen v takovém rozsahu, že by se dalo říci, že neměl výhodu spravedlivého procesu.

91. V tomto ohledu tedy nedošlo k porušení článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. b) a c) Úmluvy.

2. Článek 6 odst. 3 písm. c) - nepřítomnost stěžovatele na zasedání před odvolacím soudem

(a) Tvzení stran

92. Stěžovatel namítal, že jeho nepřítomnost na zasedání před odvolacím soudem konaném dne 16. 2. 2010 byla v rozporu s jeho právem na obhajobu.

93. Vláda tvrdila, že podle příslušného vnitrostátního práva měl odvolací soud možnost rozhodnout, zda umožní stěžovateli účast na zasedání odvolacího soudu. Vzhledem k tomu, že se obžaloba proti rozsudku soudu prvního stupně neodvolala a nebyla předvolána k jednání odvolacího soudu, byla vláda dále toho názoru, že stěžovatel nebyl v nevýhodném postavení. Stěžovatelovo odvolání bylo navíc velmi podrobné a týkalo se především posouzení skutkového stavu. Vzhledem ke všem těmto okolnostem neměl krajský soud důvod jej osobně vyslechnout.

(b) Hodnocení soudu

94. Soud poznamenává, že již v minulosti došlo k porušením čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy ve věcech vedených proti Chorvatsku, které vyvolaly podobný problém jako v tomto případě (viz rozsudky ze dne 25. 4. 2013, Zahirović proti Chorvatsku, č. 58590/11, body 58-64, ze dne 4. 12. 2014, Lonić proti Chorvatsku, č. 8067/12, body 94-102 a ze dne 25. 10. 2016, Arps proti Chorvatsku, č. 23444/12, body 24-29).

95. Ve výše citovaných rozsudcích se Soud zabýval stejnými argumenty, jako jsou argumenty uplatněné vládou v tomto případě. Po přezkoumání všech materiálů, které mu byly předloženy, má Soud za to, že vláda nepředložila žádnou skutečnost nebo argument, které by jej mohly přesvědčit, aby v projednávané věci dospěl k jinému závěru.

96. V souladu s tím shledal, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. c) Úmluvy.

II. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 4 PROTOKOLU Č. 7 ÚMLUVY

97. Stěžovatel namítal, že byl dvakrát odsouzen za stejný trestný čin. Opřel se o článek 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě, který zní:

„1. Nikdo nemůže být stíhán nebo potrestán v trestním řízení podléhajícím pravomoci téhož státu za trestný

čin, za který již byl osvobozen nebo odsouzen konečným rozsudkem podle zákona a trestního řádu tohoto státu.

Ustanovení předchozího odstavce nejsou na překážku obnově řízení podle zákona a trestního řádu příslušného státu, jestliže nové nebo nově odhalené skutečnosti nebo podstatná vada v předešlém řízení mohly ovlivnit rozhodnutí ve věci.

Od tohoto článku nelze odstoupit podle článku 15 Úmluvy.”

A. Přijatelnost

98. Soud konstatuje, že stížnost stěžovatele není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy. Dále poznamenává, že není nepřijatelná z žádných jiných důvodů. Proto musí být prohlášena za přijatelnou.

B. Rozhodnutí ve věci samé

1. Tvrzení stran

99–100. Stěžovatel tvrdil, že byl dvakrát potrestán za stejný trestný čin, a to jak rozsudkem záhřebského přestupkového soudu, tak rozsudkem městského soudu ze dne 14. 7. 2009. Argumentoval tím, že řízení o přestupku a řízení o trestném činu měly stejný účel, ... že důkazy byly v každém řízení prováděny a hodnoceny samostatně a že sankce, které mu byly uloženy v řízení o přestupku, nebyly zohledněny v trestu, který mu byl nakonec uložen v trestním řízení.

101. Vláda soustředila svou argumentaci na odsouzení stěžovatele v řízení o přestupku ze dne 17. 11. 2008. Trvala na tom, že jeho odsouzení v trestním řízení za čtyři případy domácího násilí a jeden případ zanedbávání a zneužívání dětí v období téměř tří let (od roku 2005 do 3. 11. 2008) nelze považovat za stejné jako jeho odsouzení v řízení o přestupku pro jeden případ domácího násilí za události ze dne 3. a 4. 11. 2008.

(...)

2. Hodnocení soudu

(a) K tomu, zda všechna dotčená řízení měla trestněprávní charakter

105. Ve srovnatelných případech proti Chorvatsku, které se týkaly přestupků, soud rozhodl na základě tzv. „Engelových kritérií“ (viz rozsudek ze dne 8. 6. 1976, Engel a ostatní proti Nizozemsku, č. 5100/71 a další), že řízení o přestupcích bylo „trestního“ charakteru pro účely článku 4 Protokolu č. 7 (viz rozsudek ze dne 8. 10. 2020, Bajčić proti Chorvatsku, č. 67334/13, body 27–28; a v kontextu stížnosti podle článku 6 rozsudek ze dne 10. 7. 2014, Marčan proti Chorvatsku, č. 40820/12, bod 33).

106. S přihlédnutím k povaze předmětného trestného činu spolu s přísností trestu nevidí Soud důvod odchýlit se od závěru, ke kterému v těchto předchozích věcech dospěl, a má za to, že obě řízení v projednávané věci se týkala „trestní“ věci v autonomním smyslu čl. 4 Protokolu č. 7.

(b) K tomu, zda byly činy, pro něž byl stěžovatel stíhán, totožné (*idem*)

107. Pojem „totožný trestný čin“ – *idem* je prvek zásady *ne bis in idem* v článku 4 Protokolu č. 7 – byl vymezen v rozsudku velkého senátu ze dne 10. 2. 2009, Sergey Zolotukhin proti Rusku, č. 14939/03, body 78–84. V návaznosti na zásady přijaté v tomto rozsudku je zřejmé, že určení toho, zda se jednalo o totožné přečiny (tamtéž), závisí spíše na posouzení skutkového stavu (tamtéž, bod 84), než např. na formálním posouzení spočívajícím ve srovnání „podstatných znaků“ spáchaných činů. Zákaz v článku 4 Protokolu č. 7 Úmluvy se týká stíhání nebo soudního řízení za druhý „trestný čin“, pokud

tento vyplývá ze stejného nebo v podstatě totožného skutku (tamtéž, bod 82). Podle názoru Soudu jsou skutková zjištění týkající se jak přestupku, pro který byl stěžovatel již odsouzen, tak trestného činu, z něhož je obviněn, vhodným výchozím bodem pro posouzení otázky, zda byly skutkové okolnosti v obou řízeních totožné nebo v podstatě stejné (viz v této souvislosti rozsudek ve věci Sergey Zolotukhin, citovaný výše, bod 83). Šetření Soudu by se proto mělo zaměřit na ty skutečnosti, které tvoří soubor konkrétních skutkových okolností týkajících se téhož obviněného a jsou neoddělitelně propojené v čase a místě, jejichž existence musí být prokázána za účelem odsouzení nebo zahájení trestního stíhání (tamtéž, bod 84).

108. V projednávané věci byl stěžovatel nejprve odsouzen v přestupkovém řízení za dva samostatné skutky - rozsudkem ze dne 16. 1. 2008 za skutek, ke kterému došlo dne 10. 1. 2008, a poté rozsudkem ze dne 17. 11. 2008 za skutek ze dne 3. 11. 2008.

109. Následně byl stěžovatel v trestním řízení obviněn a dne 14. 7. 2009 shledán vinným ze čtyř případů domácího násilí spáchaných na jeho rodinných příslušnících v období od února 2005 do listopadu 2008, i když odsouzení stěžovatele v trestním řízení výslovně neodkazovalo na žádnou konkrétní událost ze dne 10. 1. 2008, jednoznačně zahrnovalo období mezi únorem 2005 a listopadem 2008, čímž implicitně pokrylo všechny události, které se během této doby mohly stát.

110. Na druhé straně rozsudek trestního soudu výslovně odkazuje na událost ze dne 3. 11. 2008, za níž byl stěžovatel dne 17. 11. 2008 uznán vinným v přestupkovém řízení. Jak rozhodnutí vydané v přestupkovém řízení ze dne 17. 11. 2008, tak rozsudek vydaný v trestním řízení ze dne 14. 7. 2009 odkazují na stejná slova, která stěžovatel pronesl na adresu své dcery a bývalé manželky, a na jejich fyzické napadení stěžovatelem. V obou rozhodnutích jsou tyto skutečnosti popsány téměř totožně a jasně odkazují na stejné události ze dne 3. 11. 2008.

111. Soud zároveň poznamenává, že obžaloba v trestním řízení obsahovala řadu dalších skutečností, které rozhodnutí v napadeném řízení o přestupcích neobsahuje, a to činy domácího násilí vůči stěžovatelově mladší dceři Z. G., a jeho synovi H. G., jakož i to, že k násilnému chování stěžovatele docházelo po delší dobu. Trestní řízení se tedy týkalo trestného činu domácího násilí ve smyslu § 215a trestního zákoníku. Trestní rozsudek ve skutečnosti vymezil několik případů stěžovatelova násilného chování vůči členům jeho rodiny a výslovně uvedl, že takové jednání vyvrcholilo incidentem ze dne 3. 11. 2008. Z uvedeného vyplývá, že zahrnutí incidentu ze dne 3. 11. 2008 vymezuje pouze jeden z případů - ten nejnásilnější - zavrženíhodného chování stěžovatele, které přetrvávalo po dobu přibližně tří let a vyvolalo u členů jeho rodiny strach, úzkost a obavy o jejich život. Jinými slovy, vnitrostátní soudy se snažily prokázat, že jednání stěžovatele, které bylo mnohokrát sankcionováno v přestupkovém řízení, nakonec dosáhlo takové hranice závažnosti, aby bylo posouzeno a potrestáno podle norem trestního práva.

112. Soud poznamenává, že skutečnosti, za které byl stěžovatel již odsouzen ve dvou napadených řízeních o přestupcích, tvořily nedílnou součást následného trestního řízení. Soud tak uznává, že skutkový stav v trestním řízení byl zčásti shodný se skutkovým stavem v přestupkových řízeních. S ohledem na to musí být odstraněno jakékoli případné svévolné počínání ze strany vnitrostátních soudů, jež by bylo v rozporu se zásadou *ne bis in idem*, k němuž došlo v tomto řízení. Soud proto přistoupí k přezkoumání toho, zda nedošlo ke zdvojení (*bis*) řízení v rozporu s článkem 4 Protokolu č. 7.

(c) K tomu, zda došlo ke zdvojení řízení (*bis*)

113. Jak vysvětlil velký senát v rozsudku ze dne 15. 11. 2016, A. a B. proti Norsku, č. 24130/11 a 29758/11, bod 130, článek 4 Protokolu č. 7 nebrání vedení dvojího řízení za předpokladu splnění určitých podmínek. Zejména platí, že má-li Soud dospět k závěru, že nedošlo k opakování soudního

řízení nebo trestu (bis), které zakazuje článek 4 Protokolu č. 7, je žalovaný stát povinen přesvědčivě prokázat, že daná kombinovaná řízení vykazují „dostatečně těsnou věcnou a časovou spojitost“. Jinými slovy, je třeba prokázat, že k jejich sloučení došlo uceleně tak, aby obě řízení tvořila souvislý celek. To znamená nejen to, že sledované účely i použité prostředky se musejí vzájemně věcně doplňovat a být spojeny v čase, ale také to, že možné důsledky takové organizace právního řešení daného jednání musejí být ve vztahu k dotčenému jednotlivci přiměřené a předvídatelné (tamtéž, bod 130). Pokud jde o podmínky, které je třeba splnit, aby byla kombinovaná trestní a správní řízení považována za dostatečně věcně a časově propojená, a tedy souladná s kritériem *bis* dle článku 4 Protokolu č. 7, lze příslušné úvahy vyplývající z judikatury Soudu, jež je uvedena výše, shrnout následovně. Mezi významné faktory pro stanovení, zda existuje dostatečně úzká věcná spojitost, patří:

- zda obě samostatná řízení sledují vzájemně se doplňující cíle, a tedy zda se týkají, nikoli pouze in abstracto, ale také in concreto, různých aspektů daného protispolečenského jednání;
- zda je kombinace daných řízení předvídatelným důsledkem téhož postihovaného jednání, a to v právu i v praxi (idem);
- zda jsou příslušná řízení vedena takovým způsobem, kterým se v maximální možné míře zabrání opakování při shromažďování a hodnocení důkazů, zejména skrze odpovídající vzájemnou součinnost mezi jednotlivými příslušnými orgány, díky které se prokázané skutkové okolnosti využijí i v druhém řízení;
- a především, zda je sankce uložená v řízení, které bylo skončeno jako první, zohledněna v řízení, které je skončeno jako poslední, s cílem zamezit, aby byl dotčený jednotlivec v konečném důsledku vystaven nadměrné zátěži, přičemž pravděpodobnost posledně zmiňovaného rizika je nejnižší, pokud existuje mechanismus započtení, kterým se zajistí přiměřenost celkové výše všech uložených sankcí (tamtéž, body 131-132).

114. Soud na úvod opakuje, že státy mají pozitivní závazek podle článků 3 a 8 Úmluvy poskytnout a udržovat odpovídající právní rámec garantující ochranu před akty domácího násilí (viz rozsudek ze dne 11. 7. 2017, Ž. B. proti Chorvatsku, č. 47666/13, body 47 a 49). Pokud jde o přiměřenost právního rámce ochrany před domácím násilím, Soud konstatuje, že v příslušných mezinárodních materiálech panuje shoda v tom, že k poskytnutí účinné ochrany obětem domácího násilí jsou nezbytná komplexní právní a jiná opatření. Mezi tato opatření patří zejména kriminalizace násilných činů v rodině poskytováním účinných, přiměřených a odrazujících sankcí (tamtéž, bod 51).

115. Soud dále poznamenává, že smluvní státy mají ve svých právních systémech různé přístupy ke kriminalizaci domácího násilí. Již rozhodl, že legislativní řešení stanovená trestním zákonem a zákonem o přestupcích platnými v rozhodné době v Chorvatsku se nejeví býti v rozporu s příslušnými mezinárodními standardy (viz výše citovaný rozsudek ve věci Ž. B., body 38-39 a 56). Soud taktéž opakuje, že bylo na vnitrostátních orgánech, aby posoudily skutková zjištění a rozhodly v souladu s vnitrostátním právem tak, jak jej vykládají vnitrostátní soudy, jak by mělo být jednání stěžovatele kvalifikováno a stíháno (viz rozsudek velkého senátu ze dne 27. 1. 2015, Rohlena proti České republice, č. 59552/08, bod 55).

116. V této souvislosti Soud poznamenává, že domácí násilí je zřídka jednorázovým incidentem; obvykle zahrnuje kumulativní a vzájemně propojené fyzické, psychické, sexuální, emocionální, verbální a finanční zneužívání blízkého člena rodiny nebo partnera přesahující rámec ojedinelého případu (viz rozsudek ze dne 9. 7. 2019, Volodina proti Rusku, č. 41261/17, bod 71). Opakování po sobě jdoucích epizod násilí v osobních vztazích nebo uzavřených okruzích představuje konkrétní kontext a dynamiku domácího násilí (viz tamtéž, bod 86; a rozsudek velkého senátu ze dne 15. 6.

2021, Kurt proti Rakousku, č. 62903/15, bod 164). Soud tedy již uznal, že domácí násilí lze chápat jako zvláštní formu trvajících trestných činů charakterizovaného opakujícím se vzorcem chování (viz výše citovaný rozsudek ve věci Rohlena, bod 72; a rozsudek ze dne 26. 3. 2013, Valiulienė proti Litvě, č. 33234/07, bod 68), ve kterém každý jednotlivý incident tvoří stavební kámen širšího vzorce.

117. S ohledem na výše uvedené Soud konstatuje, že chorvatský zákonodárce se v rozhodné době rozhodl regulovat společensky nežádoucí násilné chování vůči rodinným příslušníkům jako integrovaný duální systém. Ojedinelý případ domácího násilí, který se nerovnal jinému trestnému činu postižitelnému podle trestního zákona, mohl být sankcionován jako přestupek domácího násilí. Takový přestupek byl zaměřen převážně na ojedinelé incidenty a pokrýval širší škálu chování mimo hranice tradičního trestního práva. Tam, kde existoval určitý vzorec jednání, trestní zákoník v rozhodné době poskytoval možnost podat obžalobu pro trestný čin domácího násilí, jak je definován v § 215a chorvatského trestního zákoníku. Nejvyšší soud Chorvatska vyložil § 215a trestního zákoníku ve znění platném v rozhodné době při podobných okolnostech, jež panovaly i v nyní projednávané věci, jako trvajících trestných činů, jehož cílem je řešit opakované a trvajících chování v mezilidských vztazích (viz bod 69 výše; viz. též rozsudek ve věci Rohlena, citovaný výše, bod 72).

118. Soud poznamenává, že účelem přestupkového řízení bylo poskytnout rychlou reakci na konkrétní incident domácího násilí, který sám o sobě nepředstavoval trestný čin ve smyslu trestního zákoníku, aby se včas a účinně zabránilo další eskalaci násilí v rodině a došlo k ochraně obětí. Tak tomu bylo ve věci stěžovatele v několika různých případech. Jakmile protiprávní jednání stěžovatele dosáhlo určité úrovně závažnosti, bylo proti němu zahájeno trestní řízení, jehož cílem bylo komplexním způsobem řešit přetrvávající násilnou situaci (viz *mutatis mutandis* rozsudek ze dne 14. 10. 2010, A. proti Chorvatsku, č. 55164/08, bod 76). Jednotlivé události sankcionované ve dvou napadených řízeních o přestupcích spolu s dalšími událostmi vykazovaly určitý vzorec chování a přispěly k posouzení závažnosti trestného jednání stěžovatele a pouze jako celek odrážely kumulativní dopad na jeho oběti. Za těchto okolností nemá Soud důvod zpochybňovat příčiny takové částečné duplicity řízení, která sledovala obecný zájem rychlé a přiměřené reakce na domácí násilí, které má zvláště škodlivé účinky na oběť, rodinu a společnost, a to postupným zesilováním činnosti státu. Soud poznamenává, že takové dvojí řízení představovalo doplňkovou reakci na společensky nepřijatelné jednání spočívající v domácím násilí (srovnej rozsudek ze dne 6. 6. 2019, Nodet proti Francii, č. 47342/14, bod 48).

119. Soud dále zdůraznil, že duplicita řízení a sankcí může být povolena pouze za podmínek stanovených a taxativně definovaných jasnými a přesnými pravidly umožňujícími jednotlivcům předvídat, které činy nebo opomenutí by mohly být předmětem takového zdvojení řízení a sankcí, čímž je zajištěno, že právo zaručené článkem 4 Protokolu č. 7 nebude jako takové zpochybněno a bude zachována právní jistota. Pokud jde o otázku, zda byla pro stěžovatele dualita řízení předvídatelná, Soud poznamenává, že poté, co se stěžovatel při řadě příležitostí choval násilně vůči blízkým rodinným příslušníkům, si měl být vědom toho, že jeho chování mohlo mít důsledky, jako např. zahájení přestupkového řízení pro konkrétní jednotlivou událost podle zákona o ochraně před domácím násilím a trestního řízení pro soustavné a opakované domácí násilí kriminalizované podle trestního zákoníku.

120. Ke způsobu vedení řízení Soud uvádí, že trestní soud vzal na vědomí všechny předchozí rozsudky o přestupcích stěžovatele a použil některé listinné důkazy z těchto řízení (např. vyšetření na alkohol v krvi ze dne 4. 11. 2008). Skutečnost, že trestní soud znovu rozhodl o výsledku některých svědků, např. Mi. G. a M. G. v hlavním líčení, lze považovat za nedílnou součást trestního řízení a požadavek na ochranu práv obviněného podle článku 6 Úmluvy. Soud proto dospěl k závěru, že interakce a koordinace mezi oběma soudy byla přiměřená a že obě řízení tvořila soudržný celek (viz *a contrario* rozsudek ze dne 30. 4. 2015, Kapetanos a ostatní proti Řecku, č. 3453/12, body 65–74, kde byli stěžovatelé nejprve zproštěni obžaloby v trestním řízení a později dostali vysoké správní

sankce za stejné chování). V důsledku toho stěžovatel nebyl znevýhodněn kvůli duplicitě řízení nad nezbytně nutný rámec.

121. Pokud jde o uložené sankce, Soud nejprve poznamenává, že každé odsouzení stěžovatele za přestupek zohledňovalo trest, který mu byl uložen v předchozím řízení o přestupcích. Následně trestní soud výslovně uznal, že stěžovatel byl již potrestán v pěti řízeních o přestupcích. Od jeho trestu rovněž odečetl dobu, kterou stěžovatel strávil ve vazbě na základě dvou odsouzení za přestupky ze dne 10. 1. 2008 a 17. 11. 2008. Vnitrostátní soudy proto aplikovaly zásadu započtení trestu a zajistily, aby celková výše trestů uložených stěžovateli byla přiměřená závažnosti spáchaného trestného činu (srov. rozsudek ve věci A. a B., citovaný výše, bod 144; rozsudek ze dne 20. 5. 2014, Glantz proti Finsku, č. 37394/11, bod 61, a rozsudek ze dne 20. 5. 2014, Nykänen proti Finsku, č. 11828/11, bod 51). Nelze tedy říci, že by stěžovatel byl vystaven nadměrné zátěži (viz příslušná kritéria stanovená ve věci A. a B. proti Norsku, citovaná v bodě 113 výše).

122. Konečně, pokud jde o časovou souvislost mezi různými druhy řízení, Soud poznamenává, že časový prvek ve specifickém kontextu domácího násilí s ohledem na jeho specifickou povahu nabývá zvláštního významu. V této souvislosti je důležité, aby vnitrostátní trestněprávní systém účinně řešil případy domácího násilí jednotlivě i v jejich souhrnu, a to tak, že bude mít adekvátní odstrašující mechanismy schopné zajistit účinnou prevenci proti protiprávním činům (viz např. rozsudek ze dne 23. 5. 2017, Bălșan proti Rumunsku, č. 49645/09, body 71 a 87; viz také bod 71 výše). V tomto případě, jak již bylo uvedeno, orgány zasáhly, když byly informovány, pokaždé, když došlo v rodině stěžovatele k nahodilému incidentu domácího násilí, aby poskytly okamžitou pomoc obětem. Poté, co řada incidentů, k nimž došlo v relativně blízké časové souvislosti, konkrétně v období asi tří let, dosáhla určitého stupně závažnosti a „vyvrcholila“ v roce 2008, tak vnitrostátní orgány zahájily poslední přestupkové řízení a zhruba měsíc poté trestní řízení pro trvající přečin domácího násilí podle § 215a trestního zákoníku. Trestní řízení ve skutečnosti začalo dne 3. 12. 2009, poté, co Přestupkový soud v Záhřebu uznal stěžovatele vinným přestupkem domácího násilí v souvislosti s posledním incidentem a byl obžalován dne 26. 1. 2009. Dva dny předtím rozsudek v přestupkovém řízení nabyl právní moci. Případná nevýhoda, která by pro stěžovatele mohla plynout ze souběžného vedení těchto dvou řízení v krátké době, byla tedy zanedbatelná. Trestní řízení poté pokračovalo osm měsíců před soudem prvního stupně a dalšího dva a půl roku před odvolacím soudem a u Ústavního soudu. Soud je tedy spokojen s tím, že jednotlivá řízení byla dostatečně časově propojena, takže následné zahájení trestního stíhání nemohlo být považováno za zatěžující (viz výše uvedený rozsudek A. a B. proti Norsku, bod 151; a rozsudek ze dne 18. 5. 2017, Johannesson a ostatní proti Islandu, č. 22007/11, bod 54, a Kapetanios, citovaný výše, bod 67).

123. Závěrem, podle názoru Soudu, cíle trestu, kdy se řeší různé aspekty téhož jednání, by měly být posuzovány jako celek a v daném případě byly realizovány prostřednictvím dvou předvídatelných komplementárních typů řízení, které byly dostatečně propojené věcně a časově, jak vyžaduje judikatura Soudu, aby mohly být považovány za součást integrálního systému sankcí podle chorvatského práva za trestné činy spojené s domácím násilím. Mezi soudy v těchto řízeních existovala přiměřená míra součinnosti a uložené tresty dohromady nezpůsobily stěžovateli nadměrnou zátěž, ale byly přiměřené závažnosti trestného činu. S ohledem na výše uvedené Soud neshledal žádné zneužití práva státu při ukládání trestu (*jus puniendi*), ani nemohl dospět k závěru, že by stěžovatel utrpěl nepřiměřenou újmu vyplývající z duplicity řízení a trestů v rámci trestního řízení pro trvající trestný čin domácího násilí, jež bylo vedeno po pěti předchozích odsouzeních v řízení o přestupcích za jednotlivé skutky, které byly nedílnou součástí vzorce chování stěžovatele (viz a contrario, rozsudek ve věci Kapetanios a Ostatní, citovaný výše, body 65–74). Tato řízení a sankce tvořily spíše souvislý a přiměřený celek, který umožňoval postihnout jak samostatné činy stěžovatele, tak vzorce jeho chování, a to účinným, přiměřeným a odrazujícím způsobem (viz *mutatis mutandis*, A. a B. proti Norsku, citovaný výše, body 112, 130 a 147 a Bajčić, citovaný výše, bod 46).

124. Z toho vyplývá, že nedošlo k porušení článku 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

(...)

VÝROK

Z těchto důvodů soud:

1. *Prohlašuje* stížnost za přijatelnou;

2. *Rozhoduje*, že nedošlo k porušení článku 6 odst. 1, odst. 3 písm. b) a c), pokud jde o nepřiměřenost lhůty, jíž měl stěžovatel na přípravu obhajoby před zasedáním odvolacího soudu;

3. *Rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. c) Úmluvy, pokud jde o nepřítomnost stěžovatele na zasedání odvolacího soudu;

4. *Rozhoduje*, že nedošlo k porušení článku 4 Protokolu č. 7 Úmluvy.

(...)

(zpracoval Mgr. Josef Zelinka)